

De Overeenkomst

Kennen jullie het verhaal van Tecumseh?

Tecumseh was een bekend Shawnee-leider. Hij wordt vooral herinnerd omdat hij probeerde alle inheemse Amerikaanse volken te verenigen in gemeenschappelijke bescherming van hun land. Tecumseh zag dat de blanken verdragen sloten met de Indianen "met dubbele tong": één verdrag in de lokale Indiaanse taal met daarin allerlei afspraken en beloften die in de andere, in de Engelse taal niet stonden. In de Engelse stond dan de totale overgave van hun territorium.

Omdat alleen de Engelse versie door rechters als een geldig document in een officiële taal werd gezien, achtten de blanken het gerechtvaardigd wanneer zij zich hierna land toe-eigenden omdat de Indianen het verdrag immers zelf hadden ondertekend.

Tecumseh besteedde vrijwel zijn hele volwassen leven aan het proberen op te zetten van een verenigde krijgsmacht onder de vele Indiaanse stammen, om zo de "Blanke Indringer" tegen te houden. Veel stamhoofden geloofden Tecumseh niet, ze dachten dat de blanken hun gebieden niet zouden innemen of waren jaloers op de populariteit van Tecumseh bij jongere krijgers. Daarnaast meenden zij vaak dat de blanken onderhand wel genoeg land bezaten en dat Tecumseh de toekomst veel te donker inszag. (Bronnen: A. Hirschfelder en Wikipedia)

Stel, de stamhoofden hadden wel geluisterd naar Tecumseh. Ze hadden zich wel allen verenigd en waren gezamenlijk ten strijde getrokken in plaats van dat ze verdeeld waren gebleven en zich gedwongen hadden laten terugdringen. Van reservaat naar reservaat. Dan had de Amerikaanse geschiedenis - en de rol die de Indianen nu nog spelen in de VS, er wel eens heel anders uit kunnen zien...

Verenigd in het collectief

Wie had vóór 1 oktober 2019 nog kunnen denken dat in Nederland de boeren gezamenlijk op zouden staan tegen het beleid dat diverse politieke partijen, ambtenaren, maatschappelijke pressiegroepen en mensen uit de eigen gelederen hen al decennia lang hadden opgelegd? Eerlijk gezegd, ik niet. In 2008 waren we heel dicht bij eenheid onder de melkveehouders. Voor een gerechtvaardigd doel: een eerlijke melkprijs, een eerlijk deel van de marge – geen sluitstuk zijn in de keten, maar uitgangspunt. Het lukte niet. Er was niet genoeg eenheid om de melkveehouderij op te schonen van de splijtzwammen waarmee onze sector altijd al overvol mee heeft gezeten. De grootste boerenorganisatie stond er niet achter en had de rest van de keten én politiek Den Haag achter zich staan.

Ik nam het dus in het begin ook allemaal niet zo serieus, in september 2019. De gedachte "het zal wel" had bij mij in eerste instantie de overhand. Ik zag ook weer dezelfde mechanieken in werking treden als in 2008; dezelfde splijtzwammen waren er op tegen, zorgden voor twijfel en tweespalt – wisten met die tweespalt de media te halen. Met welk doel? Tja, zeg het maar: waarom?

Maar deze keer was alles anders. We gingen er voor. Sterker nog; we gingen er allemaal voor! Boeren over alle sectoren waren geraakt door het initiatief vanuit een club die slechts vier maanden daarvoor werd gestart op Facebook – Farmers Defence Force. En kwamen met duizenden naar Den Haag toe. Niet één keer, niet twee keer, nee, nu al drie keer. En elke keer weer waren er dezelfde splijtzwammen met hun tweespalt in de media. Voor 1 oktober, voor 16 oktober en voor 19 februari.

De eenheid leidde tot het Landbouw Collectief. 13 boerenbelangenorganisaties met een onafhankelijk voorzitter kwamen vlot met een plan van aanpak om Nederland uit de stikstofimpasse

te helpen. Waarbij de boerenbelangen nu eens een keer niet uit het oog werden verloren en eendrachtig uit één mond en via één team in Den Haag werden behartigd. Een succesformule!

De eerste daad, direct na oprichting van het Landbouw Collectief, was een corrigerende tik naar de secundaire sector: geen AVV om de boeren te dwingen mee te lopen aan de leiband van, in dit geval, de zuivelindustrie. En ook de andere schakels in de keten kregen de dringende boodschap om zich afzijdig te houden en het Landbouw Collectief haar werk te laten doen – geen gekonkel met Den Haag. En dat vond een groot deel van de, sinds decennia gevestigde orde, niet leuk - op z'n zachtst gezegd. Dus gingen die bekende en aloude mechanieken van verdeel en heers, heel gestaag maar nu achter de schermen, verder.

“De facto voorbij”

Met maar één ultiem doel: verdeeldheid kweken, verdeeldheid in dit collectief. Omdat er andere belangen spelen – soms om heel grote bedragen. Omdat het succes van de één, de ondergang van de ander dreigt te worden. Omdat dat succes én die ondergang soms kan liggen aan bepaalde mensen – aan één man zelfs. Die men liever kwijt dan rijk is. Want ze staan tussen jou en de toekomst van jouw verdienmodel in. En dan begint het spel van het verdelen. Het bespelen van individuen. Waarbij deze roofdieren hun prooi zorgvuldig selecteren om het gewenste doel te bereiken. Dus ontvangt de ene partij prijsjes en wordt de partij die de grootste bedreiging vormt voor de status quo, gedemoniseerd. Wordt gematigdheid geprezen en strijdlust tot radicaal. Worden leiders van het nieuwe vuur tegen elkaar opgezet. De een wordt opgetild, de ander neergesabeld. Men beheerst dit spel immers tot in de finesses. En alles op z'n tijd...

Het moment kwam voor de groep met de grootste individuele belangen om - ondanks dat de eigen leden het collectief op deze manier willen - de eenheid te verlaten met als argument dat “het collectief als keurslijf wordt ervaren”. Andere partijen sloten zich bij hen aan omdat ze zich ook groter dan het geheel achten. Het Landbouw Collectief (zoals de boeren van Nederland dat willen) was ‘de facto’ voorbij aldus LTO voorzitter Mark Calon, of zoals Foodlog het verwoordde op 8 mei: *LTO-voorzitters blazen boereneenheid Landbouw Collectief op.*

De ‘stamhoofden’ denken het beter te kunnen...

De overeenkomst

Decennialang werd en wordt van de Nederlandse boeren verlangd dat ze meebewegen, meebuigen. Dat ze de convenanten/ verdragen/overeenkomsten die over hun hoofd heen door een “paar uitverkoren partijen” worden bekonkeld, volgen. En keer op keer, worden die verdragen geschonden, de eisen opgeschroefd, de afspraken aangepast door de overheid en de afnemers. Blijken de afspraken zoals we ze eerder maakten voor henzelf niet te gelden, sluiten ze andere verdragen met buitenlandse partijen om de eigen boeren te ondergraven. En elke keer als we meebuigen, meebewegen op voorschrift van de partijen die “voor ons” sinds jaar en dag de overeenkomsten sluiten, wordt onze positie slechter. Wordt ons terrein om binnen te werken kleiner.

Hoeveel voorbeelden moet ik noemen van verraad aan de boeren: het stikstofbeleid, het mestbeleid, het waterbeleid, de leveringsvoorwaarden, het fosfaatrechtstelsel, Koe Kompas, Green Deal, On the way to Planet Proof, het “ketenbeheer”- steeds worden de bovenwettelijke voorwaarden opgeschroefd en boeren uit de keten gewrongen.

Zonder enige vorm van compensatie eist en dwingt men de boeren in een onmogelijke positie. Vanuit verschillende sectoren klinkt het verzet, maar de oneerlijke handelspraktijken zetten door! Ten koste van de boer.

Ons boerenland is al ingekleurd door ministers en ministeries. Tot 2050 zal naar verwachting bijna 300.000 ha landbouwgrond verdwijnen (CBS). Voor o.a. huizenbouw, distributiecentra, zonneparken en natuurontwikkeling. En boerenbedrijven? Van reservaat naar reservaat.

Landbouw Collectief

Hoe kunnen we als boeren nu het beste weerstand bieden tegen bedreigingen die over alle sectoren gaan? Door één voor één naar Den Haag, de provinciale besturen of Brussel te gaan? Omdat we denken dat het voor onze achterban wel wat meevalt? Dat onze grond vast minder geliefd is? Omdat de manier van boeren van onze achterban wel maatschappelijk getolereerd zal blijven? Wij met rust zullen worden gelaten? Hoe naïef.

Maar dit is wel wat een aantal partijen die tot dusver hebben meegedraaid in het LC, hebben aangegeven. Ze willen zelf weer in Den Haag voor hun achterban over stikstof praten. Ze zijn van mening dat ze dat beter kunnen dan in 'het keurslijf' van het geheel. Terwijl vier van de vijf boeren hebben aangegeven – ook de leden van deze organisaties - dat ze willen dat er eenheid blijft; dat het Landbouw Collectief blijft functioneren zoals tot nu toe.

Op 13 mei bespraken 13 organisaties de toekomst van het Landbouw Collectief. En spraken af informatie te delen over wat besproken was tot na de tweede vergadering die gepland staat voor 27 mei. De afspraak werd vanaf 14 mei al geschonden. Meerdere partijen volgden de dagen er op. Waarbij de indruk werd gewekt dat er overeenstemming zou zijn. De val werd opgezet. Het doelwit hapte toe.

Oude mechanieken. Ze werken weer op full speed. Hier en daar wordt iemand opgetild, aan de andere kant wordt iemand neergesabeld. Same old, same old. Verdeel en heers. Niet in het belang van de boeren. Niet in het belang van de toekomst van de agrarische sector.
En: WE TRAPPEN ER ALLEMAAL WEER IN. Niets geleerd van Tecumseh.

Sieta van Keimpema
24 mei 2020